

Dosarul nr. 3ra-63/20

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud. L.Grădinari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Gheroghiș, E.Bejenaru, A.Toderaș)

ÎNCHEIERE

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Mațeburcă împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării și achitării alocației și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă :

La data de 28 ianuarie 2019, Veaceslav Mațeburcă a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ obligarea recalculării și achitării alocației și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada anilor 1985 – 1987 a fost participant la acțiunile militare din Afganistan, pentru care a fost decorat cu distincția de stat a fostei URSS, ordinul Steaua Roșie (Красная Звезда) cu nr. 3779839.

Conform prevederilor art. 7 alin.(2) lit. f) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani, este considerat ca veteran de război.

Potrivit pct. 2 lit. b) al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.1413 din 27 noiembrie 2003 cu privire la alocațiile nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, au dreptul la alocație nominală cetățenii Republicii Moldova beneficiari de pensii (pentru limita de vârstă, de invaliditate, de urmaș, pentru vechime în muncă), stabilite conform Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, încadrați în următoarele categorii: persoanele decorate cu distincții de stat ale fostei URSS echivalente cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.533-XII

din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS.

Potrivit pct.5 al aceluiași Regulament, alocațiile nominale se stabilesc conform prevederilor art. 21 alin. (2) lit. a) și b) din Legea cu privire la veterani.

Potrivit lit. b) alin. (2) art.21 al Legii nr.190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani, persoanele decorate cu distincții de stat ale fostei URSS echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr.533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS, au dreptul la alocație nominală.

Potrivit lit. d) alin. (1) art. 22 al Legii nr.190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani, alocația nominală pentru persoanele decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II, III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste este de 500 lei.

Conform lit. d) pct. 4 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413 din 27 noiembrie 2003, alocația nominală se stabilește în următoarele cantumuri: persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II sau III ori persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 lei.

Potrivit Hotărârii Parlamentului nr.533 din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS, distincția de stat a fostei URSS ordinul „Steaua Roșie” conform importanței se echivalează cu distincția de stat a Republicii Moldova - ordinul „Ștefan cel Mare”.

Organele de asigurări sociale până în prezent nu și-au executat obligația de a-i stabili alocația indicată supra.

Prin Legea nr.105-XVI din 4 mai 2006 pentru completarea art. 22 din Legea nr.190-XV din 08 mai 2003 cu privire la veterani, alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 lei a fost stabilită persoanelor decorate cu ordinul „Ștefan cel Mare”, începând cu 1 mai 2006, iar conform pct.19 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plata a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.1413 din 27.11.2003 cu privire la alocațiile nominale neachitate la timp din vina organului, care stabilește și plătește alocația, se plătesc retroactiv fără nici o limitare.

A considerat că, neacordarea alocației menționate încalcă dreptul ca cetățean al Republicii Moldova prevăzut în art. 47 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova.

La data de 18 decembrie 2018 a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere prealabilă prin care a solicitat să i se stabilească alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu data de 1 mai 2006 și până în prezent. Cererea prealabilă a fost recepționată de Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 21 decembrie 2018, însă în termenul stabilit de Legea contenciosului administrativ nu a primit nici un răspuns, cererea prealabilă rămânând nesoluționată.

Neacordarea alocației menționate îi încalcă dreptul ca cetățean al Republicii Moldova, drept ce este stipulat în art. 47 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova.

Prin acțiunile ilegale ale pârâtului, i-a fost lezat dreptul de proprietate garantat de art. 46 din Constituția Republicii Moldova, ceea ce constituie și o violare a

prevederilor art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, cât și art. 1 al Protocolului adițional la Convenție, îmbinat cu art. 14 al Convenției.

A considerat că, beneficiază de dreptul de a dispune de alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de sfat, care solicită a fi apărat de către instanța de judecată. Refuzul de a achita alocația solicitată îi încalcă direct dreptul la viață și integritate fizică și psihică, precum și dreptul la un nivel de trai decent.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate se manifestă prin sentimentele neajutorare, complexul de inferioritate, de rușine, insatisfacție de lipsirea de posibilitatea de a primi alocația care pe drept este de a facilita viața persoanelor ce și-au dedicat viața intereselor supreme ale statului și a stăruinței acestuia.

Aceste sentimente sunt generate de faptul că, drepturile sale sunt tratate într-un alt mod decât drepturile altor veterani care beneficiază de asemenea alocații și care de fapt sunt puși în aceeași situație, ceea ce îl face să se simtă inferior față de combatanții săi.

A solicitat Veaceslav Mațeburcă obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 lei și achitată din momentul înregistrării cererii în judecată; obligarea de a-i recalcula și achita alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu 1 mai 2006 și pînă la 31 ianuarie 2019 (500 lei x 12 ani 9 luni = 76500 lei); încasarea prejudiciului moral pe care îl estimează la suma de 10 000 de lei și a cheltuielilor de judecată suportate.

Prin hotărârea din 27 martie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a achita lui Veaceslav Mațeburcă diferența alocației nominale lunare de stat pentru merite deosebite față de stat, începând cu 1 mai 2006 în sumă de 446 de lei lunar și de a achita lui Veaceslav Mațeburcă alocația lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 de lei lunar. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Veaceslav Mațeburcă cheltuielile de asistență juridică proporțional părții admise din pretenții în mărime de 2 000 de lei. Pretențiile privind încasarea prejudiciului moral s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 27 martie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central.

În favoarea acestei concluzii instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că, Veaceslav Mațeburcă este în drept de a beneficia de alocația nominală stabilită și anume în mărime de 500 de lei, conform prevederilor legale. Legislația în vigoare prevede expres că, cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale fostei URSS, beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale Republicii Moldova.

La data de 29 octombrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt neîntemeiate, fiind pronunțate cu interpretarea eronată a legii materiale aplicabile la caz.

A menționat că, temei legitim pentru acordarea alocației nominale în cuantum de 500 de lei pentru ordinul Steaua Roșie nu este, dat fiind faptul că legea organică prevede anume pentru care distincții se achită suma respectivă.

A solicitat Casa Națională de Asigurări Sociale admiterea recursului, casarea deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces și recepționată de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 11 octombrie 2019, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr. DS3118122428AS (f.d.120). Respectiv, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, este în termen.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270, 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu